

- http://www.ikd.kiev.ua/index.php?option=com_content&view=category&id=10&Itemid=11&lang=uk – (Instytut kosmichnykh doslidzhen’).
5. Kosmichnoho ahenstva EKA – [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.esa.int/rosetta> (Sayt kosmichnoho ahenstva EKA).
 6. Kosmichnoho ahenstva DLR. – [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.dlr.de> – (Kosmichne ahenstvo DLR).

Сиротюк В. Д. Миссия космического телескопа “Кеплер” – познание Вселенной.

Научная цель телескопа “Кеплер” заключается в том, чтобы исследовать структуру и разнообразие планетарных систем. Для этого, рассматривая много звезд, необходимо достичь нескольких целей: определить сколько планет, подобных Земле, и большим планетам находится около пригодной для жизни зоны звезд всех спектральных типов; вычислить диапазон размеров и форм орбит этих планет; оценить количество планет, которые находятся в системах кратных звезде; определить диапазон размеров орбиты, яркости, диаметра, массы и плотности короткопериодических планет-гигантов; выявить дополнительных членов у каждой выявленной планетарной системы, используя другие методики; изучить свойства тех звезд, в которых выявлены планетарные системы.

Ключевые слова: Вселенная, познание Вселенной, космические исследования, телескоп “Кеплер”.

Syrotiuk V. D. Mission of the Space telescope “Kepler” is cognition of Universe.

Scientific purpose of telescope “Kepler” consists in that, to investigate a structure and variety of the planetary systems. For this purpose, examining many stars, it is necessary to attain a few aims: to define how many planets, similar to Earth, and major planets is near the suitable for life area of stars of all spectral types; to calculate the range of sizes and forms of orbits of these planets; to estimate the amount of planets which are in the systems multiple sight; to define the range of sizes of orbit, brightness, diameter, mass and closeness of short-period planets-giants; to educe additional members at every educed planetary system, using other methods; to learn properties those the sight, the planetary systems are educed in which.

Keywords: Universe, cognition of Universe, space researches, telescope “Kepler”.

УДК 378.147:7840

Сиротюк Т. А.

ПІДГОТОВКА ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ У ГАЛУЗІ ВОКАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА: ПРОБЛЕМИ Й ОСОБЛИВОСТІ

В науковій сфері з проблем вокального виховання та виконавської культури як у галузі мистецтвознавства, так і вокальній педагогіці, питання ефективного методичного забезпечення підготовки вокалістів є чи не найвразливішим місцем, оскільки розв’язання його триває вже протягом багатьох століть. Накопичений чималий досвід теоретичних і практичних знань і умінь у вокальному мистецтві ставить щораз вищі вимоги до професійної підготовки спеціалістів-вокалістів.

Ключові слова: підготовка кадрів, педагогічні кадри, вокальне мистецтво, вокальна педагогіка.

Інноваційні процеси, які проходять на сучасному етапі в Україні, створюють умови для подальшого розвитку вищої освіти, тому перед педагогічними ВНЗ постає низка важливих питань, серед яких завдання професійної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва до ефективної діяльності в сучасних умовах загальноосвітньої школи. Вокальна підготовка є важливою складовою професійної підготовки майбутнього педагога музичного мистецтва.

Зі змінами сучасних потреб загальноосвітньої школи виникає необхідність у нових

сучасних підходах до вокальної підготовки фахівців. Теоретико-методичні аспекти розв'язання означеної проблеми відображено в працях, які розкривають:

– професійну підготовку майбутніх учителів музики в системі вищої музично-педагогічної освіти: Е. Абдулліна, Л. Арчажнікової, Ю. Алієва, Л. Баренбойма, Л. Безбородової, Е. Бриліна, О. Дем'янчука, А. Ковальова, Л. Масол, О. Олексюк, Г. Падалки, О. Рудницької, Г. Щолокової та ін.;

– методичні аспекти підготовки майбутнього вчителя музики: О. Апраксіної, В. Муцмахера, Н. Орлової, О. Ростовського, Г. Стулової, Л. Хлебнікової та ін.;

– психологічні і науково-методичні питання постановки голосу: В. Багадурова, К. Витвицького, Ф. Вітта, П. Голубєва, Л. Дмитрієва, В. Ємельянова, Ф. Заседателева, К. Злобіна, Д. Люша. В. Морозова, І. Назаренка, І. Прянішнікова, Р. Юссона, В. Юшманова та ін.;

– аспекти теорії та практики дистанційного навчання, розробки й застосування засобів на основі інформаційних технологій: Д. Андерсона, А. Андрєєва, А. Белозубова, А. Дабаган, Т. М'ясникової, Є. Полат та ін. [3].

Мета статті – розкрити особливості вокальної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва.

Багатотисячолітній досвід людства поставив в основу оптимальної формуючої системи розвитку вокального мистецтва академічний стиль голосоутворення, який здатний забезпечити фізіологічно доцільне функціонування голосотвірної системи людського організму.

Проте “музичний інструмент” людини, яким є голосовий апарат, у процесі розвитку зазнає різних зовнішніх впливів (об'єктивних і суб'єктивних) у різні вікові періоди формування організму і, відповідно, потребує застосування різноманітних спеціальних методичних прийомів для подолання й успішного розв'язання психолого-фізіологічних чинників професійного становлення співака-вокаліста.

Традиційна методика розвитку голосового апарата співака поряд з накопиченим практичним педагогічним досвідом спирається на наукові дослідження в різних галузях суміжних наук, пов'язаних з розвитком і діяльністю голосового апарату людини, зокрема: фізіології, психології, фоніатрії, біофізики, акустики, педагогіки тощо, що в сукупності сприяє накопиченню достатньо об'єктивної наукової бази вокальної педагогіки. Поряд з тим, науково-технічний прогрес суспільства, розвиток цивілізації створює перспективний резерв новітнього бачення проблеми і відкриває щораз нові грані як об'єктивної, так і суб'єктивної науково-практичної інформації у вокальному мистецтві.

Традиційний підхід до розвитку голосу ґрунтується на емпіричній методиці сприйняття співацького процесу й орієнтує виконавця на взаємозв'язок і взаємодію м'язово-нервової системи, результатом якої є біоакустичний звукотвірний ефект – власне спів.

Термін “вокальна педагогіка” (вокс, войч, воа, воче – голос) передусім характеризується як взаємодія двох сторін – тієї, яка вчиться, і тієї, яка навчає з метою певної зміни та вдосконалення в голосоутворенні. Подібне трактування знаходимо в багатьох навчальних посібниках та методичних рекомендаціях з проблем вокальної педагогіки. В таке широке визначення вноситься все, що стосується і мовленнєвої сторони голосоведення, і роботи з хором, і роботи, пов'язаної з ліквідацією недоліків співу і мовлення та профілактики захворювань голосового апарату тощо.

У вокально-педагогічному впливі на голосовий апарат людини можуть застосовуватися будь-які засоби: від елементарних ідеомоторних дій, пов'язаних з керуванням системою відчуттів у співі (м'язових, акустичних, вібраційних, фонетичних тощо), до складних емоційно-образних навіювань, що своєю суттю наближаються швидше до режисерської роботи, ніж до педагогічного впливу.

Традиції вокальної педагогіки спираються на методи формування виконавського рівня співацького мистецтва, відшліфованих багатовіковими надбаннями в історико-

культурному розвитку національних рис даного народу й утверджених через стилістичні епохи й напрями - барокко, класицизм, сентименталізм, романтизм, реалізм, імпресіонізм, експресіонізм, модерн тощо. Таким чином, методи виховання ґрунтуються на традиціях, пов'язаних з національно-мовними особливостями, а також історією і культурою різних народів у широкому розумінні, що в кінцевому результаті формує певний еталон звуку й узагальнюється поняттям вокальної школи. Говорять і пишуть про італійську вокальну школу, німецьку, французьку, українську і навіть, радянську. Проте у вокальному навчанні найважливішою стає не школа, а манера вокального виконавства, яку на сьогодні називають "європейською академічною оперно-концертною манерою співу".

Еталоном європейського академічного співацького тону, як свідчить література, є певне середньоарифметичне узагальнене уявлення про співацький тон, яке сформоване на базі багаторазового прослуховування висококваліфікованих спеціалістів, майстрів вокалу. В це слухове уявлення входять тембр і динаміка. Свій еталон має кожен тип жіночих і чоловічих голосів і може бути диференційованим серед академічного стилю за стилями і епохами: барокко, бельканто, веризм... Еталон може стосуватися також і конкретного автора: "вердієвський голос", "моцартівський бас", "вагнерівський голос" тощо [1].

Результативність застосування методів вокального розвитку майбутніх спеціалістів є нерозривно пов'язана з діагностикою рівнів готовності студентів до опрацювання того чи іншого виду співацької техніки та опанування науково-методичним багажем необхідних знань, так званим навчальним матеріалом. Діагностична характеристика, яку здійснює педагог-вокаліст на початковому етапі навчально-виховної роботи зі студентом стосується передусім:

1. Наявності у студента наукових знань про співацький процес як художнє, біофізичне та фізіологічне явище.

2. Рівня розвитку музично-вокального (і вокально-моторного) слуху як основного засобу відображення музичного образу у співацькому процесі, що спирається на взаємодію слухових, м'язових та акустичних аналізаторів.

3. Ступеня індивідуальної вокально-виконавської майстерності, що ґрунтується на свідомо керованому голосоведенні.

4. Відповідності педагогічних знань, умінь і навичок студента методиці формування його співацької культури в процесі навчання.

5. Ступеня кваліфікованої орієнтації в спеціалізованому вокальному матеріалі – вокальному репертуарі, науково-методичній літературі – показників, що допомагають викладачеві з'ясувати реальний стан готовності студента до вокального навчання;

6. Конкретних вокально-музичних даних студента, тобто, вокально-музичних здібностей.

Ці відомості дозволяють визначити рівні підготовки студентів (рис. 1), за допомогою яких педагог-вокаліст зможе конкретизувати навчальні завдання, згідно з індивідуальними здібностями кожного з них.

Кожен рівень попередньої музичної освіти передбачає і відповідний обсяг навчально-методичного матеріалу. На кожному з рівнів результативність вокальної роботи з голосом повинна забезпечуватися поетапним формуванням вокально-технічних навичок з урахуванням стилю музичного сприйняття і творчого мислення кожного зі студентів, тобто, його музичного інтелекту та послідовністю викладення науково-теоретичної інформації, диференційованої відповідно до навчальних можливостей і музично-вокальних здібностей кожного, що ґрунтується на конкретній науково-теоретичній базі вокальної педагогіки.

Домінуючим чинником такої організаційно-методичної системи є конкретний навчально-методичний матеріал з основ вокальної педагогіки, який в поєднанні з практично-індивідуальною формою навчання співу покликаний максимально розвивати як голосові дані, так і, загалом, музичний інтелект кожного студента і вміння його орієнтуватися у вокально-

виконавських та педагогічних проблемах вокального мистецтва. Вокально-педагогічний матеріал спрямовується на опанування співацьким мистецтвом через складну інтегративну функцію мислення студента, виховання якої сприяє раціональному підходу до співу при рефлексорній узгодженості роботи голосотвірних органів виконавця як свідомо керованого процесу нагромадження спеціальних знань і умінь.

Рис. 1

Усе це загалом належить до формування світоглядних орієнтацій майбутнього педагога-вокаліста, який здатний засобами вокального мистецтва реалізувати в повному обсязі свої творчі можливості і враховувати у молодого покоління емоційно-ціннісний підхід до світосприйняття, що і лежить в основі культуротворення суспільства.

Таким чином, цілеспрямований педагогічний процес повинен поєднувати в собі таку організацію музичної діяльності студентів на заняттях, яка би в процесі формування потрібних навичок активізувала одночасну роботу різноманітних нервово-м'язових механізмів:

- слухового (ілюстрація-показ педагога, слухання записів майстрів вокалу);
- голосового (мовленнєвого, розповідь-пояснення);
- зорового (візуального, тобто співу нотами та практичних спостережень за співом інших);
- тактильного і загальнорухового (моторного, з використанням тактування, диригування, пластики рухів тощо);
- з постійною активізацією мислення (конкретизація творчих завдань, індивідуальний аналіз і діагностування отриманих вражень, самоаналіз та самооцінка власного виконання тощо);
- з метою використання всіх внутрішніх резервів, прихованих здібностей і талантів кожної людини [2].

Крім того, успішне навчання співу неможливе без активності студента, тобто, вольового, цілеспрямованого й свідомого виконання тих дій, які необхідні для оволодіння вокально-технічними навичками. Розвитку ж високої активності сприяє самостійна навчальна діяльність.

Ще К. Ушинський відзначав те, що самостійна діяльність торкається всіх психічних функцій людини: уваги, пам'яті, уяви, мислення, почуттів, волі і тому особистість володіє величезними ресурсами для розвитку в собі активності і самостійності. Це особливо важливо враховувати в системі вокального навчання студентів, адже, процес індивідуального навчання у вокальному класі залежить не тільки від вокальних даних студента, а й від його індивідуальних нахилів до учіння взагалі і рівня особистої культури. В залежності від підготовки і розвитку спеціальних здібностей темп засвоєння навчальної програми і рівень знань у студентів є різний. А це означає, що ефективність і результативність педагогічного процесу залежатиме від урахування конкретних індивідуальних особливостей особистості студента.

Як відомо, в структурі будь-якої творчої роботи початком пізнавальної активності виступає навчальна проблема чи пізнавально-навчальне завдання. Характер завдань набуває значення логічної і психологічної організації процесу учіння, яка дозволяє перетворити зовнішній чинник навчального матеріалу у внутрішню мотивацію і необхідність самостійних дій.

Осмислений підхід до вокального навчання на музичному факультеті у ВНЗ як основа "інтелектуального" співу розвивається двома паралельними лініями:

1. Особиста робота над голосом, участь у самостійній роботі над якісним звукоутворенням, розвитком відчуттів і вокальних уявлень через розуміння голосоведення і нейромоторної діяльності організму співаючого.

2. Робота над вивченням методики розвитку вокальних і музичних здібностей засобами вокального мистецтва, опанування музичним репертуаром і вокальною творчістю композиторів різних епох і народів.

Таким чином, навчальні завдання несуть у собі як технологічні проблеми звукоутворення, так і педагогічні основи їх опанування, що і надає теоретичній підготовці студентів особливого значення, оскільки систематизує і конкретизує їх орієнтацію в предметі.

У зв'язку з цим, охоплення цілісної структури співацького процесу з урахуванням усіх сторін діяльності голосотворної системи виконавця (фізіологічної, акустичної, фонетичної, естетичної, емоційної тощо) і складає найважливіше завдання щодо системно-методичного забезпечення навчального процесу загалом. Проте, якщо у виконавському спрямуванні навчання співу вокальна педагогіка ґрунтується на яскравих і добре виражених здібностях співаючого, то в загальному музичній структурі (в умовах загальноосвітніх навчальних закладів, різноманітних вокально-хорових колективів, дитячих музичних шкіл та шкіл мистецтв тощо) мова може йти лише про формування фізіологічно вірного та естетично грамотного звукоутворення, яким повинен володіти кожен співаючий, незалежно від музичних та вокальних даних.

Сприйняття музичного образу, в тому числі й через спів, з погляду сучасної педагогіки, розглядається в широкому розумінні його як специфічного виду духовно-практичної діяльності, що не обмежується перцептивним актом, а включає інтелектуальний рівень осягнення виражально-сміслового змісту вокальної музики.

Сприйняття відбувається водночас і у формі відчуттів, і уявлення, і асоціативного мислення, тобто є комплексною психічною діяльністю, що має виняткове значення для формування "розумово-почуттєвої діяльності" (О. Костюк) молодого аматора музики. У співі рівень протікання розумових процесів характеризується через сприйняття, вокально-слухові показники і відтворення (власне – процес співу), які відбуваються, насамперед, завдяки аналітичній і синтетичній діяльності.

Сучасна вокальна педагогіка “тяжіє” до так званого “інтелектуального співу”, який характеризується чіткістю і вивіреністю методів і прийомів впливу на голос через усвідомлення ефективності конкретних завдань і рівень сформованості спеціального сприйняття-мислення вокальних процесів. Власне, формування інтелектуального підходу до процесу голосоутворення, з добре розвиненим сприйняттям мисленням (коли ідеомоторні відчуття співаючого стають свідомокерованими), стає найактуальнішою ланкою виховання голосу у сучасній вокальній педагогіці.

Розвиток сприйняття-мислення засобами вокального мистецтва відбувається за схемою (рис. 2).

Рис. 2

Отже, в цьому розумінні проблема формування фахових якостей спеціаліста музично-естетичного профілю у вищій освіті розглядається як багатогранний процес, у якому тісно переплітаються в творчій співдружності різновиди музичної діяльності з педагогічною майстерністю. Тому поняття творчого підходу до професійної діяльності вмщує ті чи інші особистісні і професійні якості музиканта-виконавця, музиканта-організатора, музиканта-педагога, музиканта-вихователя.

Навчання співу, як будь-який педагогічний процес тісно пов’язане із сприйняттям, розумовою діяльністю, запам’ятовуванням та аналізом отриманої інформації, що дозволяє розглядати його в загальнопедагогічній структурі навчально-виховної роботи у ВНЗ. У спеціальній літературі вокальний розвиток розглядається як багаторівневий процес, здатний активно впливати на формування духовних якостей людини через “цілеспрямовану передачу підростаючому поколінню соціально-історичного досвіду, цілісну сукупність суспільних вимог до особистості школяра” (Г. Стулова).

Ця багаторівнева структура забезпечується сукупністю фізичного, біологічного, психологічного, соціального та естетичного аспектів. У взаємозв’язку вони утворюють цілісну систему педагогічного впливу на формування духовних якостей студента, причому кожен з них реалізує певний обсяг навчально-виховного впливу через функціональні можливості голосу на властивому йому рівні інформації (теоретичному чи практичному):

- **фізичний аспект** реалізується через акустичні властивості голосу як показника якості звучання;
- **біологічний** – через фізіологічні механізми звуковедення, тобто функціональну

злагодженість роботи голосового апарата;

– **психологічний** – через усвідомлення процесу сприйняття і відтворення звуку в контексті закономірностей функціонування людської психіки;

– **соціальний** – через розвиток суспільно-політичної свідомості, розуміння місця вокального мистецтва в конкретних соціальних умовах та його ролі в історичному прогресі людства (зокрема суспільства);

– **естетичний** – через формування високого естетичного смаку у процесі спілкування з вокальним мистецтвом та естетичних ідеалів як цінних компонентів відображення дійсності.

Сукупність аспектів вокального навчання стає, таким чином, складовою загальнопедагогічної підготовки у ВНЗ, динаміка діяльної структури якої формує через набуті знання й уміння професійні світоглядні позиції, тобто професійну культуру спеціаліста.

Складність і багатогранність завдань, які необхідно розв'язати за короткий час у вокальній підготовці студентів музичних факультетів, які, загалом, не володіють співацькими навичками, вимагають від викладача-вокаліста пошуку шляхів інтенсифікації навчального процесу, постійного вдосконалення більш глибокого осмислення психології кожного співаючого, що дозволило б через систему вокального навчання та індивідуальний підхід знайти шляхи ефективного виховання кваліфікованого спеціаліста.

Загальна педагогічна освіта на музично-педагогічних факультетах університетів, хоча й забезпечує належну професійну підготовку вчителя-музиканта, однак, у вокальному навчанні носить дещо однобокий характер через малу кількість годин, збіднюючи цим виконавську сферу співацької діяльності майбутнього спеціаліста. А музична педагогіка як навчальний предмет не містить належного обсягу вокально-методичних питань, обмежуючись, загалом, вокально-хоровим вихованням учнів.

Водночас, у структурі підготовки кадрів вокально-виконавського спрямування, тобто, співаків-солістів (вокальні факультети і відділення зі спеціальністю “Музичне мистецтво. Вокал”), музичних академій, інститутів мистецтв, консерваторій та університетів тощо), де кількість навчальних годин зі співацького мистецтва є значно більшою (реалізується через індивідуально-практичні форми дисциплін: “Сольний спів”, “Концертно-камерний спів”, “Оперний клас” тощо), навпаки, загострюється проблема педагогічної кваліфікації спеціалістів. Вокальна педагогіка тут спрямована на розвиток вокально-технічної сфери співацької діяльності, тому проблеми вокального навчання і виховання, як майбутньої педагогічної діяльності носять більше декларативний характер, аніж системний.

Таким чином, і музично-педагогічні, і вокально-виконавські факультети не мають чіткої систематизованої структури підготовки педагога-вокаліста. Вивчення проблеми вокального виховання показує, що сучасний навчальний процес замикається загалом на рівні теорії, тобто, теоретичних “планів” і “побажань”, у той час, коли сам механізм упровадження його майже не реалізується в практиці вищої освіти. Такий стан зумовлюється низкою суперечностей, пов'язаних на думку автора, з браком відповідних важелів його практичного втілення, оскільки аналіз практики не відображає суті наукових досліджень з проблем вокального мистецтва, в яких достатньо ґрунтовно вивчається роль вокальної культури, як у структурі спеціальних виконавських дисциплін, так і у формуванні гармонійної цілісної особистості в структурі масової музично-естетичної культури. Чіткий розподіл названих “сфер впливу” на виконавське мистецтво (спеціальні вокальні відділення навчальних закладів, які готують співаків-солістів) та музично-педагогічні факультети для підготовки педагогічних кадрів музично-естетичного профілю (де вокальне навчання є одним з обов'язкових навчальних предметів) не завжди дає бажані результати. Особливо у вищій школі, оскільки, співакам, які ведуть викладацьку діяльність, як правило, бракує певних педагогічних знань, а педагогам – навпаки,

виконавських “секретів” і концертно-сценічної практики. Поєднання цих аспектів, як правило долається самостійно, шляхом “спроб і помилок” в процесі накопичення досвіду роботи і подальшої освіти.

Потреба наукового обґрунтування змісту вокального навчання у ВНЗ, систематизованого обсягу навчального матеріалу та створення цілісної системи повноцінної підготовки спеціалістів у галузі вокального мистецтва належить до актуальних сучасних проблем музичної культури і стосується розроблення системно-методичного комплексу вокальної освіти загалом.

Спів, як і будь-яка функціональна діяльність організму людини (оскільки, голос є функцією організму, тобто “живим” музичним інструментом) потребує усвідомленого й цілеспрямованого керування, що впливає із закономірностей звукової природи голосу людини, тобто, фізіологічних особливостей організму співаючого. Проблема комплектації змісту вокальної підготовки спеціалістів тісно пов’язана із специфікою самого співу. Його опрацювання відбувається в комплексі теоретичних знань і практичних вокально-технічних умінь та навичок, оскільки теоретичні знання проблем вокальної педагогіки і практичний досвід застосування навчальних дій як механізмів педагогічного керівництва функціями голосотвірних органів перебувають у постійному взаємозв’язку і взаємозалежності. Таке засвоєння знань, умінь і навичок властиве чуттєво-емоційній сфері людини, яка характеризується трирівневою структурою перебігу психічних процесів сприйняття – підсвідомого, раціонального і духовного (Дж. Лаурі-Вольпі), а отже, повністю відповідає напрямкам розвитку класичних засад мистецтва у вченнях античних філософів.

У вокальній педагогіці навчання співу розглядається як процес опанування основними механізмами голосоутворення:

– **акустичними** (дзвінкість, гучність, вібрато, обертоновий та формантний склад звука, імпеданс тощо);

– **фізіологічними** (дихання, артикуляція, рухливість голосу, нервово-м’язовий комплекс співацької моторики тощо);

– **психолого-педагогічними** (емоційність сприйняття і відтворення музичного образу в співі, усвідомлене керування голосоведенням, методи розвитку голосової функції дорослих та дітей). Разом вони утворюють структуру специфічних професійних механізмів звукоутворення.

Такий стан речей спонукає вчених і спеціалістів наголошувати на необхідності систематичної та цілеспрямованої активної діяльності для успішного формування потрібних навичок, які психологи поділяють на три фази засвоєння навчальної інформації:

– **усвідомлення завдань та способів виконання** (так звана “орієнтація в предметі”);

– **тренувальну** (найбільш тривалу за часом) етап з багаторазовим повторенням і виправленням допущених помилок, які за своєю суттю завжди характеризуються надлишком зайвих і недоцільних рухів;

– **упорядкувальну**, системотворчу, власне, автоматизацію доцільних, зведених до мінімуму рухів. УВ педагогіці така послідовність є, фактично, сукупністю основних компонентів навчальної діяльності – знань, умінь і навичок.

Використана література:

1. *Маруфенко О. В.* Проблеми вокально-педагогічної підготовки майбутніх вчителів музики [Електронний ресурс] / О. В. Маруфенко. – Режим доступу : http://www.culturalstudies.in.ua/sekcia_s_s5_4.php
2. *Тоцька Л. О.* Компонентна структура вдосконалення вокальної підготовки студентів – майбутніх вчителів музики [Електронний ресурс] / Л. О. Тоцька. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/vchu/N148/N148p113-117.pdf
3. *Овчаренко Н. О.* Вокальна підготовка майбутнього вчителя музичного мистецтва і шляхи її вдосконалення в сучасних умовах [Електронний ресурс] / Н. О. Овчаренко – Режим доступу : www.nbu.gov.ua/old_jrn/soc_gum/...53/.../ST53_23.pdf

References:

1. *Marufenko O. V.* Problemy vokal'no-peahohichnoyi pidhotovky maybutnikh vchyteliv muzyky [Elektronnyy resurs] / O. V. Marufenko. – Rezhym dostupu : http://www.culturalstudies.in.ua/sekcija_s_s5_4.php
2. *Tots'ka L. O.* Komponentna struktura vdoskonalennya vokal'noyi pidhotovky studentiv – maybutnikh vchyteliv muzyky [Elektronnyy resurs] / L. O. Tots'ka. – Rezhym dostupu : http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/vchu/N148/N148p113-117.pdf
3. *Ovcharenko N. O.* Vokal'na pidhotovka maybutn'oho vchytelya muzychnoho mystetstva i shlyakhy yiyi vdoskonalennya v suchasnykh umovakh [Elektronnyy resurs] / N. O. Ovcharenko – Rezhym dostupu : www.nbu.gov.ua/old_jrn/soc_gum/...53/.../ST53_23.pdf

Сиротюк Т. А. Подготовка педагогических кадров в отрасли вокального искусства: проблемы и особенности.

В научной сфере по проблемам вокального воспитания и исполнительской культуры как в отрасли искусствоведения, так и вокальной педагогике, вопрос эффективного методического обеспечения подготовки вокалистов является или не самым уязвимым местом, поскольку решение его длится уже в течение многих веков. Накопленный достаточно большой опыт теоретических и практических знаний и умений в вокальном искусстве выставляет каждый раз высшие требования к профессиональной подготовке специалистов-вокалистов.

Ключевые слова: подготовка кадров, педагогические кадры, вокальное искусство, вокальная педагогика.

Syrotiuk T. A. Training of pedagogical personnels in industry of vocal art: problems and features.

In a scientific sphere from the problems of vocal education and performance culture both in industry of study of art and to vocal pedagogics, a question of the effective methodical providing of preparation of vocalists is or by the most not vulnerable mestome, as a decision of him lasts already during many centuries. The accumulated large enough experience of theoretical and practical knowledge and abilities in a vocal art proposes each time higher requirements to professional preparation of specialists-vocalists.

Keywords: training of personnels, pedagogical shots, vocal art, vocal pedagogics.

УДК 378.147:28

Сільвейстр А. М., Моклюк М. О., Моклюк О. О.

ІНТЕГРАЦІЯ ЗНАНЬ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

У статті розглядаються питання пов'язані з проблемою інтеграції знань, яка на сьогодні існує у сучасній школі. Проблема дидактичної інтеграції у загальноосвітній школі потребує теоретико-методологічного обґрунтування в контексті вивчення та засвоєння учнями основних філософських категорій і понять, що є основою для трансформації наукових закономірностей у формуванні природничо-наукових знань.

Ключові слова: інтеграція, інтеграція знань, інтеграція освіти, інтеграційне навчання, інтеграційні процеси, учні, інтегровані зв'язки.

Інтеграція в освіті взагалі та інтеграція виховних соціальних впливів суспільства зокрема з філософсько-соціологічної точки зору все більше стає проблемою педагогічною. Її розв'язання є найважливішою умовою успішного розвитку як окремої особистості, так і суспільства в цілому. Виховання дітей та молоді – важливий чинник економічного, соціального й культурного розвитку суспільства, збереження духовних, моральних, громадянських, родинних, національних і особистісних цінностей [18, с. 1].

Дидактичні основи інтеграції змісту освіти і змісту навчання визначаються кінцевою метою освітнього процесу – потребою в передачі соціального досвіду суспільства,